

Uitgangspuntennotitie Isolatieaanpak Groningen Noord-Drenthe

Beslispunten

Wij vragen u kennis te nemen van onderstaande toelichting en de volgende uitgangspunten vast te stellen:

1. Woningeigenaren in het versterkingsgebied krijgen 100% vergoeding (inclusief ISDE) voor isolatiemaatregelen die nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie¹, tot aan een maximumbedrag van €40.000. Hiernaast is er €1.000 beschikbaar voor afwerkingskosten zoals schilderwerk.
2. Kwetsbare woningeigenaren (tot aan 140% WML) krijgen 100% vergoeding (inclusief ISDE) voor isolatiemaatregelen die nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie, tot aan een maximumbedrag van €40.000. Hiernaast is er €1.000 beschikbaar voor afwerkingskosten zoals schilderwerk.
3. De overige woningeigenaren in Groningen en Noord-Drenthe hebben recht op in ieder geval 50% subsidie (inclusief ISDE) van de totale investeringssom, voor isolatiemaatregelen die nodig zijn om te voldoen aan de standaard voor woningisolatie, tot aan een maximumbedrag van €20.000
4. Besluiten dat bewoners aanspraak kunnen maken op de afspraken met terugwerkende kracht vanaf 25 april 2023.

Daarnaast vragen wij u om:

5. In te stemmen met de voorgestelde afbakening van het versterkingsgebied
6. In te stemmen met een regulier gesprek (tweemaal per jaar) tussen Rijk en Regio waarin de voortgang wordt gemonitord van voorliggend pakket - in de bredere context van 'de Staat van Groningen'
7. Te besluiten dat er naast deze inzet op isolatie ook gezamenlijk wordt gewerkt aan de randvoorwaarden die nodig zijn voor de stap naar aardgasvrij. Het gaat daarbij om het vergroten van de capaciteit van het elektriciteitsnet en ontwikkeling van collectieve warmtevoorzieningen.

Verschillen ten opzichte van de notitie die voorlag bij het bestuurlijk overleg van 20 december

- **Aardgasvrij-gereed wordt isoleren tot de standaard**
Er is afgestapt van de term aardgasvrij-gereed en verduurzamingsaanpak omdat dit suggereert dat ook warmte afgiftesystemen worden gesubsidieerd. In voorliggende notitie wordt gesproken over isoleren tot aan de standaard voor woningisolatie en een isolatieaanpak. Dit sluit aan bij de ambitie verwoord in Nij Begun.
- Beslispunt over **monitoring** toegevoegd
- Beslispunt over **randvoorwaarden aardgasvrij** toegevoegd
- **De maximale vergoeding** is verhoogd naar €40.000 en is ook van toepassing in versterkingsgebied en kwetsbare woningeigenaren, is doorgevoerd in de berekening (bijlage 1). Een onderbouwing is toegevoegd.
- De volgende alinea's zijn toegevoegd:
 - o Blijvende verschillen tussen maatregel 28 en 29,
 - o Relatie met de commissie verschillen
 - o Isoleren en verduurzamen bij lichte versterking
 - o Mogelijke overlap tussen voorgestelde aanpak en het Nationaal Warmtefonds
- Aanpassing **financiële onderbouwing**, er wordt inzicht geboden welk effect verschillende deelname percentages hebben op het beschikbare budget
- In overleg met de woningcorporaties is er een financiële onderbouwing opgesteld voor het aandeel voor de woningcorporaties in bijlage 1.
- **Begrippenlijst** toegevoegd

¹ Deze standaard geeft aan wanneer een woning goed genoeg is geïsoleerd om aardgasvrij te worden. De standaard is ontstaan uit het Klimaatakkoord en is opgesteld door een speciale commissie. In de begrippenlijst wordt hier nader op ingegaan. Het uitgangspunt voor maatregel 29 is dat alle woningen, ongeacht het bouwjaar, worden geïsoleerd naar de Standaard voor Woningisolatie (rvo.nl) voor woningen die zijn gebouwd vanaf 1945.

Aanleiding

Op 6 september heeft een eerste bestuurlijk overleg tussen de 10 Groningse gemeenten, de Drentse gemeenten Noordenveld, Tynaarlo en Aa en Hunze, de provincie en minister de Jonge plaatsgevonden over verduurzaming in het kader van maatregel 29. Tijdens dit overleg is geconcludeerd dat er nog geen consensus is over de samenhang tussen maatregel 28 en 29² uit Nij Begun.

De regio stelt dat maatregel 28 objectgericht is en er daardoor nieuwe onuitlegbare verschillen in het versterkingsgebied ontstaan ten opzichte van woningen die wel onder de versterkingsoperatie vallen, maar onder maatregel 29 vallen. Bij bewoners leidt dit tot onduidelijkheid en onzekerheid, met als resultaat dat veel bewoners niet verder willen met de lopende versterking totdat op dit punt duidelijkheid ontstaat. Hiermee dreigt de versterkingsoperatie, die erop gericht is dat iedereen in 2028 een veilige woning heeft, vertraging op te lopen. Het is daarom de nadrukkelijke wens van de regio om te komen tot een meer gebiedsgerichte aanpak:

- De wens is dat binnen een nader te definiëren (kern)gebied iedereen gelijk wordt behandeld en recht heeft op een goed geïsoleerde woning³ zonder eigen bijdrage.
- Buiten dit versterkingsgebied krijgen bewoners (vooralsnog) het dubbele aan van de landelijk beschikbare subsidie, maar leveren nog wel een eigen bijdrage aan de isolatie van hun woning.

Er is afgesproken om in klein comité een voorstel uit te werken, waar in ieder geval de gemeenten Eemsdelta en Het Hogeland, de provincie, BZK en EZK en de NCG bij aanwezig zijn. Dit voorstel is uitgewerkt in een 2-daagse verdiepingssessie waarbij ook de aanbevelingen van de Commissie Verschillen (Commissie Van Geel) zijn betrokken die gepubliceerd zijn op 13 oktober 2023. Bij deze verdiepende sessie waren de gemeenten Groningen, Oldambt, Midden-Groningen, Eemsdelta, Het Hogeland, de provincie Groningen, de ministerie EZK en BZK en de NCG uitgenodigd.

Opbrengst verdiepingssessie

De volgende algemene conclusies en uitgangspunten zijn gezamenlijk door de aanwezigen gemeenten, de provincie en het rijk geformuleerd:

1. Het Toekomstbeeld Groningen en Noord- Drenthe zijn aardgasvrij in 2040-2050⁴: de eerste stap om daar te komen is isoleren tot aardgasvrij-gereed.
2. De aanbevelingen van de Commissie Verschillen zijn het uitgangspunt: een gelijkwaardige uitkomst voor alle bewoners in het aardbevingsgebied⁵. Dit betekent kosteloos isoleren tot aardgasvrij-gereed in het gehele gebied. De besluitvorming over het volledige pakket aanbevelingen van de Commissie is evenwel aan het nieuwe kabinet. De ondergrens is maatregel 29 uit Nij Begun.
3. Maatregel 28 kan dan worden uitgevoerd conform huidige aanpak door de NCG. De NCG heeft discretionaire bevoegdheid om daar waar veel sloop-nieuwbouw is (conform het Bouwbesluit aardgasvrij), ook aardgasvrij te realiseren voor omliggende adressen om onuitlegbare verschillen te voorkomen. Dit is maatwerk in overleg tussen de NCG en gemeente en sluit aan bij de adviezen van de Commissie.
4. Conform advies Commissie Verschillen wordt er begonnen met kosteloos isoleren tot aan de standaard voor woningisolatie in het versterkingsgebied, omdat hier de ongelijkheid sterk wordt gevoeld. Bewoners wachten op duidelijkheid en zowel de verduurzaming als de versterking dreigt in dit gebied stil te vallen. Dit is daarmee fase 1 in de uitvoering van dit advies.
5. Voor maatregel 29 garandeert het Rijk minimaal een verdubbeling van de ISDE-subsidie voor isolerende maatregelen en minimaal 50% bijdrage (tot een bepaald maximum).⁶

De aanbevelingen van de Commissie verschillen beperken zich niet tot verduurzaming. De commissie adviseert ook over het wegnemen van verschillen binnen de schadeafhandeling en versterkingsoperatie. De regio omarmt de gedachtegang van de commissie (een veilig schadevrij

² Maatregel 28 voorziet in het kosteloos isoleren van woningen die zwaar tot middelzwaar versterkt moeten worden en wordt uitgevoerd door de NCG. Maatregel 29 richt zich op de overige woningen in de provincie Groningen en de Drentse gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld, en voorziet in een substantiële bijdrage voor isolatie tot aan de standaard.

³ Het uitgangspunt is dat alle woningen, ongeacht het bouwjaar, worden geïsoleerd naar de Standaard voor Woningisolatie (rvo.nl) voor woningen die zijn gebouwd vanaf 1945.

⁴ Er zijn gemeenten die de ambitie hebben om al in 2035 aardgasvrij te zijn.

⁵ Onder aardbevingsgebied verstaat de Commissie Verschillen de tien Groningse gemeenten en de drie Noord-Drentse gemeenten

⁶ Hierbij is afgesproken dat er nog betere berekeningen worden gemaakt ten aanzien van de dekking en of het mogelijk is om deze garanties af te geven

en verduurzaamd huis) en op hoofdlijnen de adviezen van de commissie. Het kabinet komt op korte termijn met een reactie op het rapport.

1. 100% vergoeden isolatiemaatregelen woningeigenaren in het versterkingsgebied

Zoals hierboven geschetst leidt het onderscheid tussen maatregel 28 en 29 tot nieuwe verschillen binnen het versterkingsgebied. De regio heeft aangegeven een meer gebiedsgerichte aanpak te willen. Op 13 oktober 2023 is de Commissie Verschillen met haar rapport gekomen. Daarin staat de aanbeveling dat "Iedere bewoner in het aardbevingsgebied die dit wil kan zijn huis laten verduurzamen naar het niveau aardgasvrij-gereed". "De commissie adviseert ook dat in de uitvoering van de verduurzamingsaanpak het meest prioriteit en aandacht gegeven wordt aan de zwaarst getroffen en meest kwetsbare situaties."

"Verduurzaming is in het advies van de commissie een belangrijk instrument om ontstane verschillen te beperken (iedereen heeft hetzelfde basisniveau voor verduurzaming), draagt bij aan herstel van de sociale cohesie en leefbaarheid in buurten, wijken en dorpen en draagt bij aan structureel lagere maandlasten voor bewoners. Zo veel als mogelijk dient voor bewoners in hetzelfde sociaal en ruimtelijk samenhangende gebied de verduurzaming gelijktijdig te worden gerealiseerd."

Het voorstel is om voor woningeigenaren in het versterkingsgebied (zie voor definitie paragraaf 4) de isolatiemaatregelen die nodig zijn om te komen tot de standaard voor woningisolatie 100% te vergoeden (inclusie bijdrage vanuit de ISDE). Een kaart is opgenomen in bijlage 3.

Blijvende verschillen tussen maatregel 28 en 29 in het versterkingsgebied

Iedereen die te maken krijgt met een (middel-) zware versterking, waarbij ook sprake is van minimaal 4 maanden bouwtijd en waarbij de bewoner langdurig niet thuis kan wonen, komt in aanmerking voor maatregel 28. Hiervoor is met de NCG een uitvoeringsafspraken gemaakt en wordt de isolatie volledig meegenomen in de versterking. De rest van de bewoners komt in aanmerking voor maatregel 29.

De voorgestelde aanpak heeft onder andere als doel de verschillen tussen maatregel 28 en 29 te verkleinen in het versterkingsgebied. Deze uitgangspunten nemen echter niet alle verschillen weg. Maatregel 28 wordt uitgevoerd door de NCG in het kader van de versterking terwijl dat voor maatregel 29 niet geldt. Daarnaast kent maatregel 29 in tegenstelling tot maatregel 28 een investeringsplafond van €40.000. Bijkomende werkzaamheden, zoals bijvoorbeeld de afwerking (denk aan schilder- en stucwerk) en achterstallig onderhoud worden meegenomen en gefinancierd door de NCG in maatregel 28 bij (middel)zware versterkingen. Kosten voor de afwerking van de woning worden, binnen maatregel 29, tot €1.000 vergoed voor kwetsbare woningeigenaren en bewoners in het versterkingsgebied. Achterstallig onderhoud valt buiten de scope van maatregel 29.

Investeringsplafond

Afwijkend van het advies van de commissie Verschillen, wordt in de voorgestelde aanpak een investeringsplafond gehanteerd. Doordat de middelen uit Nij Begun gemaximeerd zijn en we streven naar een eerlijke verdeling van middelen over alle woningeigenaren, is er gekozen voor een investeringsplafond. In de financiële onderbouwing in bijlage 2 wordt uiteengezet waarom voor een plafond van €40.000 is gekozen.

Verduurzamen en de versterking

Het is van belang om de overlast voor bewoners zo beperkt mogelijk te houden en er waar mogelijk voor te zorgen dat werkzaamheden aan hun huis zoveel mogelijk tegelijkertijd worden uitgevoerd. Het ministerie van EZK heeft aansluitend op Nij Begun de NCG gevraagd bij lichte versterkingen de direct samenhangende isolatiemaatregelen mee te nemen; als het dak wordt versterkt, neemt de NCG ook meteen de isolatie mee. Bewoners hoeven hier zelf niets voor te doen. Dit geldt zowel voor de lichte versterkingen die al zijn opgestart, als voor de lichte versterkingen die later aan de beurt komen. Met deze afspraak loopt de algehele versterkingsoperatie geen onaanvaardbare vertraging op en bied je bovendien aan alle bewoners die nog in aanmerking komen voor een lichte versterking vooraf dezelfde duidelijkheid. Daarnaast blijft de NCG, binnen de kaders van de versterkingsoperatie, ook voor de toepassing van

isolatiemaatregelen naast de bewoner staan. Dit betekent dat de NCG bij individuele grensgevallen ruimhartig zal omgaan met de grens van 4 maanden bouwtijd, waarbij bewoners in aanmerking komen voor maatregel 28 en de isolatie tegelijk met de versterking wordt meegenomen. Ook wanneer verschillen tussen burens te groot worden, wanneer bijvoorbeeld een paar woningen binnen een straat binnen maatregel 29 vallen en het overgrote deel binnen 28, dan heeft NCG de ruimte om de woningen hetzelfde te bieden. Zo worden verschillen tussen bewoners en hun burens zo veel mogelijk gedempt.

Haalbaarheidsonderzoek afronding versterking in 2028

De NCG is gevraagd om een analyse te doen naar de haalbaarheid van de afronding van de versterking in 2028, en welke mitigerende maatregelen eventueel genomen kunnen worden. De NCG betreft hier ook de regio bij, evenals SodM in zijn toezichthoudende rol. De resultaten worden voor de zomer verwacht.

Proef combinatie verduurzaming met lichte versterking

De NCG is gevraagd om de groep bewoners die heeft gevraagd om te wachten met de uitvoering van hun lichte versterking, specifieke aandacht te geven. Dit betreft de stilliggende adressen uit 2023 en de adressen met een lichte versterking die gepland zijn tot 1 juli 2024. De NCG start een proef en biedt deze bewoners de gelegenheid om de versterking gecombineerd met de isolatie weer op te starten – vooruitlopend op de implementatie van het verduurzamingspakket. Deze groep krijgt de isolatie aangeboden als een koppelkans met maatregel 29. Deze bewoners kunnen dan zelf de afweging maken of de vertraging in de versterking van hun huis opweegt tegen het tegelijk meenemen van de isolatie. Het betekent dus niet dat voor deze bewoners de volledige isolatie automatisch door NCG wordt meegenomen vanuit maatregel 28, maar dat zij zelf de opdrachtgever zijn van hun eigen isolatiemaatregelen en NCG dit zo goed mogelijk inpast. Het effect van deze aanpak op de planning van de versterking is nog niet duidelijk en deze proef wordt daarom ingeperkt tot 1 juli 2024. De ervaring die NCG opdoet met de proef in deze groep zal onderdeel uitmaken van de analyse over de impact van verschillende factoren op de voortgang van de versterking. Deze proef is dus tijdelijk en de aanpak zal na de proef alleen een vervolg krijgen indien blijkt dat de impact op de voortgang van de versterkingsoperatie niet te groot is.

Relatie met rapport Commissie Verschillen

Kernpunt van het advies van de commissie Verschillen is het perspectief een gelijkwaardige eindsituatie te bereiken op de onderdelen veilig, schadevrij en verduurzaam. Regio en rijk hebben gezamenlijk de nadrukkelijke wens de verschillen in het versterkingsgebied zo klein als mogelijk te maken. Maar, zoals de commissie ook aangeeft; verschillen wegnemen is erg complex en vraagt een jarenlange inspanning van alle betrokken partijen. Niet alle verschillen zijn op te lossen, verschillen zijn niet altijd precies te bepalen en verschil is ook in de toekomst niet te voorkomen. Deze uitgangspunten bieden echter een kader om er in de uitvoering voor te zorgen dat verschillen tussen doelgroepen nooit te groot worden en aanvaardbaar blijven.

Om verschillen in het hele aardbevingsgebied verder te verkleinen adviseert de commissie Verschillen aanvullend om voor het gehele aardbevingsgebied een volledige (100%) vergoeding voor iedere bewoner voor het uitvoeren van de isolatiemaatregelen. Dit advies legt veel druk op verduurzaming; een te grote groep bewoners zal in dat geval mogelijk allemaal direct starten met deze isolatie, waarbij door de grote aantallen de druk op de bouwcapaciteit en verduurzamingsadviesbureaus in de eerste jaren te groot wordt. De commissie adviseert daarom zelf ook te prioriteren en te starten met de meest kwetsbare inwoners en bij bewoners in het versterkingsgebied. Het 100% vergoeden van de isolatiemaatregelen in het hele aardbevingsgebied kost ruim 2 miljard extra. Dit budget voor het volledig uitvoeren van het advies is echter nu niet beschikbaar. Over de dekkingsmogelijkheden is de Kamer reeds op 11 oktober geïnformeerd. Een besluit over dit aanvullend advies staat dus open voor een volgend kabinet.

2. 100% vergoeden isolatiemaatregelen kwetsbare huishoudens

In Groningen en Noord-Drenthe is het percentage huishoudens met energiearmoede relatief hoog. Juist bij deze groep blijft de woningverduurzaming achter. Daarom willen wij in de regionale isolatieaanpak de groep huizenbezitters met een kleine portemonnee als prioritaire groep behandelen. De insteek is om voor deze groep de isolatiemaatregelen die nodig zijn om te komen tot de standaard voor woningisolatie, in lijn met de Commissie Verschillen, 100% te vergoeden. Hierbij geldt eveneens een maximum bedrag van €40.000. Voor de inkomensgrens wordt gedacht aan huishoudens met een inkomen tot 140% van het wettelijk minimumloon (wml) omdat

daarmee zoveel mogelijk wordt aangesloten bij al bestaande regelingen gericht op deze doelgroep. Of daarbij wordt gekozen voor een harde grens of stapsgewijze afbouw van de subsidie, wordt meegenomen in de verdere uitwerking.

Het aantal kwetsbare huishoudens dat in bezit is van een eigen woning is relatief beperkt. De reden hiervan is dat het grootste deel van deze doelgroep een (sociale) huurwoning heeft. Uit cijfers van het CBS blijkt dat het in de dertien gemeenten om circa 6900 adressen gaat.

Mogelijke overlap tussen voorgestelde aanpak en het Nationaal Warmtefonds

Het Nationaal Warmtefonds biedt nu ook al aantrekkelijke (voor-)financieringsmogelijkheden aan voor woningeigenaren met een kleine portemonnee. Huishoudens met een verzamelinkomen tot €60.000 kunnen nu al tegen 0% rente lenen. Voor huishoudens met een hoger inkomen geldt een gunstige rente, die voor de hele looptijd van de lening vaststaat.

Met de besparing op de energierekening als gevolg van de isolatiemaatregelen, kan de aflossing van de lening afbetaald worden. In bijna alle gevallen is de aflossing lager dan de besparing en gaan huishoudens er per maand op vooruit.

Elke twee jaar wordt bekeken of de aanvragers in staat zijn om hun lening af te lossen. Wanneer huishoudens niet in staat zijn om af te lossen, wordt een eventuele restschuld aan het einde van de looptijd kwijtgescholden. Ook als een woning verkocht wordt en de restschuld niet kan worden afgelost uit de verkoopopbrengst van de woning, wordt deze kwijtgescholden.

De vraag is of een aparte subsidie voor de doelgroep noodzakelijk is. Er zijn echter een aantal belangrijke verschillen:

- De doelgroep van het Nationaal Warmtefonds is breder dan de beoogde doelgroep kwetsbare woningeigenaren vanuit Nij Begun;
- Er is juist bij deze groep een grote terughoudendheid voor het aangaan van leningen;
- De terugkomende inkomenstoets geldt als een bijkomende administratieve verplichting;

We willen ervoor zorgen dat zoveel mogelijk belemmeringen voor deze groep worden weggehaald omdat juist deze groep zo gebaat kan zijn bij de verduurzaming van hun woning. Een 100% subsidie slaagt daar beter in dan een 0% lening. Naast het Nationaal Warmtefonds zijn er nog lokale en/of regionale financieringsstromen die zich richten op deze doelgroep, zoals de energie-armoede middelen. In de verdere uitwerking proberen we deze stromen zoveel mogelijk te combineren en daardoor nog iets extra's te kunnen bieden richting deze doelgroep bijvoorbeeld ten aanzien van bijkomende kosten of bijvoorbeeld verdergaande verduurzamingsstappen.

3. Overige woningen minimaal 50% subsidie isolatiemaatregelen

Op dit moment kan er nog niet besloten worden over het volledig overnemen van de aanbevelingen van de Commissie Verschillen en daarmee het volledig vergoeden van isolatiemaatregelen voor alle woningen in alle 13 gemeenten. Daarvoor moeten we wachten tot een nieuw kabinet is geformeerd. De onduidelijkheid die nu bestaat zorgt echter voor vertraging in zowel de versterking als de verduurzamingsopgave. Daarom is het van belang om ook duidelijkheid te verschaffen over hetgeen waar de overige woningeigenaren op dit moment aanspraak op kunnen maken. Dit is bovendien noodzakelijk voor de berekening van de kosten en de financiële dekking.

In de verdiepingssessie is als uitgangspunt geformuleerd dat voor de overige woningen in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld een verdubbeling van de ISDE-subsidie en/of 50% vergoeding van de totale investeringssom kan worden gegarandeerd (inclusief ISDE)⁷. Dit is afgeleid van hetgeen wat is opgenomen in de tekst van maatregel 29 uit Nij Begun. Daarin staat namelijk dat "in de gemeenten in provincie Groningen en Aa en Hunze, Tynaarlo en Noordenveld in Noord-Drenthe ongeveer het dubbele beschikbaar zal zijn ten opzichte van de landelijke subsidies die voor iedereen in Nederland beschikbaar zijn".

⁷ In de berekeningen is onder voorbehoud een investeringsplafond van €40.000 gehanteerd

Ook voor deze woningen wordt een investeringsplafond gehanteerd. De wens is om naar inwoners één percentage te communiceren, dit verschaft de meeste helderheid. In de verdere uitwerking wordt daarom gerekend met 50% subsidie inclusief ISDE voor deze groep woningeigenaren. Uit ervaringscijfers van de regio blijkt dat het percentage ISDE gemiddeld 15% van de gehele investering bedraagt. 50% van de totale investering zal daardoor in de meeste gevallen ook meer dan een verdubbeling betekenen van de ISDE. Voor deze groep geldt een maximumbedrag van €20.000,-.

Financiële dekking

De ingeschatte kosten voor bovenstaande voorstellen zijn weergegeven in onderstaande tabel:

TOTAAL overzicht

	Variant: 85/95% deelname	Variant: 100% deelname bij 100% vergoeding/ 85% deelname overig	Variant: 100% deelname iedereen	
Budget verduurzamingsmaatregelen vanuit maatregel 29				1500
<i>Budget vanuit maatregel 28 voor tegenvallende kosten verduurzaming</i>				<i>118</i>
Kosten bijdrage aan Woningcorporaties ⁸	200	200	200	
Kosten versterkingsgebied	378	397	397	
Kosten kwetsbaren woningeigenaren	74	78	78	
Kosten overige woningen Groningen, Noord- Drenthe	761	761	896	
Totaal	1413	1436	1571	1500
<i>Totaal met budget uit maatregel 28</i>				<i>1618</i>

Bedragen * €1.000.000

De berekening, inclusief toelichting is opgenomen in bijlage 2.

Monitoring

In het kader van 'de Staat van Groningen' wordt de voortgang van de doelstellingen uit Nij Begun gemonitord. Daarbij wordt gekeken of voorliggend pakket voldoende is om de volgende doelstelling te behalen:

"woningen in de provincie Groningen en de gemeenten Aa en Hunze, Noordenveld en Tynaarlo voldoen uiterlijk in 2035 aan de Standaard voor woningisolatie"

Om goed te kunnen monitoren wordt een monitoringsplan opgesteld. Daarbij wordt in ieder geval gekeken naar het percentage woningeigenaren dat meedoet in relatie tot de gekozen ondersteuningsaanpak, de redenen waarom woningeigenaren wel of niet deelnemen, en naar de verhouding tussen de hoogte van de investering, de subsidiebijdrage en eigen bijdrage. Rijk en regio dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het vervolg en sturen tussentijds bij. Het bereiken van doel staat hierbij voorop.

Tweemaal per jaar praten het Rijk en de Regio over de voortgang.

4. Afbakening Versterkingsgebied

De Commissie Verschillen verstaat onder het versterkingsgebied "tenminste de circa 27.000 adressen binnen de scope van de NCG en de daaromheen gelegen adressen in sociaal en ruimtelijk samenhangende gebieden". Binnen dit gebied willen we starten (conform het advies) met het isoleren tot de standaard voor woningisolatie.

Tijdens de verdiepingssessie is een voorstel gemaakt voor de afbakening van deze sociaal en ruimtelijk samenhangende gebieden. Deze is naderhand verder uitgewerkt. De uitgangspunten voor de afbakening zijn:

- Het doel is het aanwijzen van het gebied waar de verschillen het sterkst gevoeld worden. Dit is het gebied waar een bovengemiddeld aantal woningen staat waar maatregel 28 geldt en waar veel woningen in de versterkingsoperatie zitten. In dit gebied zijn de verschillen het duidelijkst zichtbaar: de ene bewoner krijgt als gevolg van (middel)zware versterking de bijbehorende isolatiemaatregelen en de andere bewoner niet terwijl het onderscheid tussen licht en (middel)zwaar versterken soms op arbitraire redenen is ontstaan.
- Als dit uitgangspunt vertaald wordt naar een geografisch gebied en getracht wordt dit in een criterium te vatten, is het gebied waar tenminste 30% van de woningen in de versterkings-scope is opgenomen (CBS Wijk- en buurtindeling) het best passend. Daarbij wordt afgerond naar hele percentages (dus >29,5%).
- In dit gebied liggen enclaves die niet aan de criteria voldoen. Dit fenomeen trad ook op in de waardeverminderingregeling. De Adviescommissie waardedaling woningen aardbevingsgebied Groningen heeft geadviseerd om deze enclaves toe te voegen aan de waardevermeerderingsregeling. Om tot een ruimtelijk samenhangend gebied te komen volgen wij dit advies ook voor het versterkingsgebied. Een enclave wordt door ons omschreven als een gebied dat volledig grenst aan gebieden waar het criterium van minimaal 30% geldt (dus daardoor wordt omsloten) en gebieden die met aan 1 zijde aan zee liggen en verder volledig grenzen aan gebieden waar het criterium van 30% geldt.
- Buiten het gebied liggen exclaves die wel voldoen aan het criterium van 30%, maar niet grenzen aan andere gebieden waar het criterium geldt. Ook hiervoor geldt dat we deze meenemen zoals dit ook door de Adviescommissie waardedaling woningen aardbevingsgebied Groningen is geadviseerd bij de waardedalingregeling.
- We willen geen verschil creëren tussen de woningen in de versterkingsscope. Daarom worden, conform advies van de Commissie Verschillen, alle 27.000 woningen (dus ook de woningen die al op norm waren of reeds versterkt zijn) binnen de versterkingsscope meegenomen, ook buiten het 30% gebied.
- Aan de randen zijn er nog 2 gebieden waarvan de gemeenten hebben gezegd dat deze meegenomen moeten worden om te komen tot een sociaal samenhangend. Het gaat om aan elkaar grenzende CBS-wijken die in de praktijk één gemeenschap vormen. Het gaat hier om de dorpen Garmerwolde en Noorddijk in de gemeente Groningen en het buitengebied rondom Uithuizermeeden in de gemeente Het Hogeland.
- In de dorpen Garmerwolde en Noorddijk is er sprake van veel zware versterking. In deze dorpen valt minimaal 47% van de woningen, die in de versterking zit, onder maatregel 28. Er is sprake van veel zware versterking in deze dorpen en dat heeft een grote maatschappelijke impact. Deze dorpen zijn toegevoegd aan het gebied op sociaal maatschappelijke gronden.⁹

5. Terugwerkende kracht

Naast vertraging in de versterking bestaat er ook een reële kans dat de verduurzamingsopgave vertraging oploopt. Van een aantal (collectieve) verduurzamingsprojecten is al bekend dat de verdere uitrol is stilgelegd in afwachting van de financieringsmogelijkheden vanuit Nij Begun. Ook het individuele spoor loopt mogelijk vertraging op doordat inwoners een aanvullende

⁹ In Midden-Groningen zijn twee exclaves (Kalkwijk-Noord en Kolham Buitengebied) van de kaart gehaald, omdat daarmee een uitzondering wordt gesuggereerd die geen recht doet aan de situatie. De drie objecten in deze twee gebieden zitten wel in de werkvoorraad.

subsidieregeling vanuit Nij Begun afwachten voordat zij willen investeren in het isoleren van hun woning.

Door te garanderen dat inwoners met terugwerkende kracht **vanaf 25 april 2023** recht hebben op subsidie wordt voorkomen dat inwoners die financieel wel in staat zijn om hun woningen te isoleren gaan wachten tot dat de regeling opengaat. Dit voornemen heeft geen financiële consequenties.

6. Communicatie

Over de uitkomsten van dit overleg en de uitgangspunten voor de regionale isolatieaanpak wordt gezamenlijk gecommuniceerd door Rijk, de 13 gemeenten, de provincie en de NCG. In de communicatiestrategie is er aandacht voor:

- Het informeren van inwoners
- Het informeren en instrueren van medewerkers van betrokken organisaties
- Het informeren van de Kamer, Raden en Staten

7. Vervolg

In de komende periode worden de uitvoering en de regeling verder uitgewerkt. Belangrijk onderdeel hiervan is het vormgeven van de ondersteuningsaanpak waarmee inwoners geholpen worden om hun woning te isoleren. Een ander aandachtspunt is de beschikbare capaciteit van uitvoerende partijen. Het gaat hier onder meer om bouwbedrijven, isolatiebedrijven en energie adviseurs. De huidige capaciteit is mogelijk onvoldoende om een opgave in deze omvang, in tien jaar, te realiseren. In de uitwerking wordt er nader onderzoek gedaan naar de beschikbare capaciteit en worden er voorstellen ontwikkeld om vraag en aanbod beter op elkaar te laten aansluiten.

Begrippenlijst

Standaard voor woningisolatie

De standaard is ontstaan uit het Klimaatakkoord en is opgesteld door een speciale commissie. Deze bestaat uit een brede vertegenwoordiging van betrokken partijen, zoals de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Bouwend Nederland, Techniek Nederland en de Woonbond.

Toekomstvaste standaard

De standaard voor woningisolatie is toekomstvast. De woning hoeft namelijk later niet nogmaals geïsoleerd te worden om voorbereid te worden op verwarmen zonder aardgas. Ook een ingrijpende aanpassing van de radiatoren bij overschakeling op alternatieven voor aardgas wordt zoveel mogelijk voorkomen. Verder geeft de standaard inzicht in het type ventilatiesysteem dat wenselijk is om de benodigde hoeveelheid warmte in de winter terug te brengen. Zo bereidt de woningeigenaar en/of verhuurder de woningen(en) voor op de toekomst. Een toekomst waarin verwarming zonder aardgas in de gebouwde omgeving de norm gaat zijn.

Streefwaarden

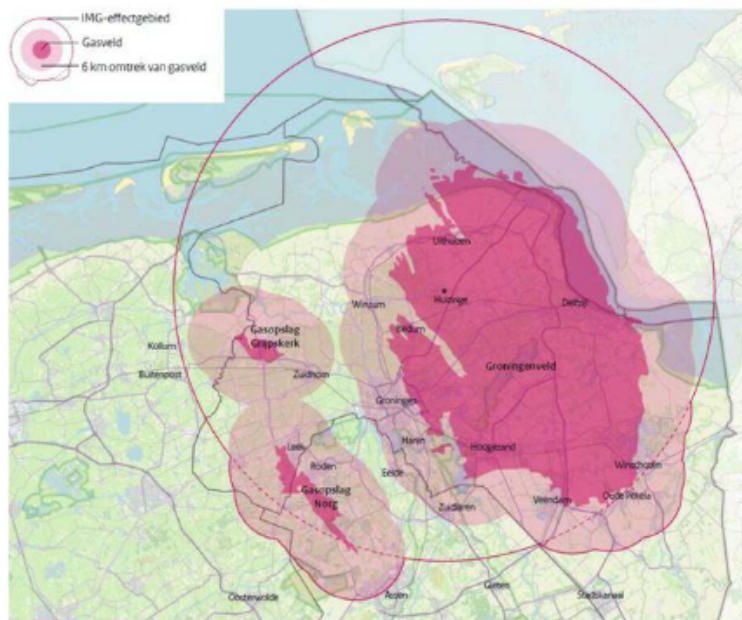
Naast een standaard voor de gehele woning bestaan er ook streefwaarden voor afzonderlijke bouwdelen van uw woning. Deze streefwaarden zijn bedoeld voor als u een of enkele delen van uw woning verduurzaamt. Ze geven aan wanneer een enkel bouwdeel (zoals dak, vloer of ramen) zeker 'toekomstbestendig' is. Isoleren van een bouwdeel naar deze streefwaarde zorgt ervoor dat dit bouwdeel absoluut goed genoeg is geïsoleerd en bij aansluiting op een alternatieve warmtebron niet meer hoeft te worden aangepakt. Het doel is wel dat de woning voldoet aan de standaard. Daartoe is het niet nodig alle streefwaarden te realiseren.

Website standaard woningisolatie: [Standaard en streefwaarden voor woningisolatie \(rvo.nl\)](https://standaard-en-streefwaarden-voor-woningisolatie.rvo.nl)

Aardbevingsgebied

De commissie verschillen verstaat onder het aardbevingsgebied het effectgebied waarbinnen het IMG schade afhandelt.

IMG-effectgebied Indicatieve kaart

Versterkingsgebied

De Commissie Verschillen verstaat onder het versterkingsgebied "tenminste de circa 27.000 adressen binnen de scope van de NCG en de daaromheen gelegen adressen in sociaal en ruimtelijk samenhangende gebieden". Binnen dit gebied willen we starten (conform het advies van de commissie Verschillen) met het isoleren tot aardgasvrij-gereed zonder eigen bijdrage van de eigenaar en zoveel mogelijk tot uiterlijk 2028.

Tijdens de Deep Dive van 9 en 10 november is een voorstel gemaakt voor de afbakening van deze sociaal en ruimtelijk samenhangende gebieden. Deze is naderhand verder uitgewerkt.

Definitieve kaart van het versterkingsgebied is opgenomen in de bijlage.

